Vires.

Plurimum cõfert tussi, raucedini, arteriæ asperitati, sputo mouendo, coquendo, excludendo, & omnibus affectibus pulmonum & thoracis.

SECTIO II.

DE ANTIDOTIS HVMIDIS.

Ex pulueribus descriptis, vel aliis cardiacis & venenis resistentibus, aliquo liquore idoneo dilutis Confectiones quædam fiunt molles, quæ nunc Antidota humida, nunc Opiata, nunc Confectiones cardiales vocantur. Earum vero aliæ cardiacæ sunt tantum, quæ spiritus & partes vitales recreant, aliæ alliotica & hypnotica, quæ simul alterant, & somnum conciliant. Aliæ vere thericales, quæ dictos quidem effectus præstant, & virus, si quod sit, oppugnant & expugnant. A veris autem cordialibus auspicari docuimus, cuiusmodi est.

Confectio Alkermes. D.M.

CAP. I.

℞. *Succi pomorum fragrantium,*
aquæ rosar. odoratis. an. ℔. j. ß.
Infunde per diem integrum
serici crudi ℔. j.
In expressione forti adde
succi granorum kermes ℔. j.
sacchari ℔ ij.
Coque ad consistẽtiam mellis, aut paulo minus: Mixturæ ab igne sepositæ, & adhuc calenti addito
ambræ crudæ minutim incisæ ʒ ij.
quibus optime liquatis iniicito.
puluerum cinnamomi,
ligni aloes an. ʒ. vj.
lapidis lazuli, vsti & loti,
margaritarum pellucidarum an. ʒ. ij.
foliorum auri ʒ j.
moschi ℈ j.
Fiat Electuarium molle, vase vitreo obturato seruandum.

COMMENTARIVS.

Pharmacopolarum maior numerus *sericum, succo granorum infectoriorum,* seu *Kermes* recens tinctum in *aqua rosacea* pomorum infundunt: Mauult tamen Ioubertus, in cuius sententiam descendo, crudum sericum in dictis liquoribus ante infundere: Dein expressioni factæ succum *Kermes* adiicere. Sic enim minor fit iactura, & facilius setæ virtus, si quæ sit, seorsim, ac ante tincturam, per infusionem elicitur. Et licet Mesue primus eius author aliter statuerit, ab eo tamen, vt alio quouis authore discedere fas est, dum nihil peccatur, aut susceptæ rei executio melius, vtiliusque perficitur. Magis igitur his assentior, qui *sericum crudum,* nec infectum in *aqua rosarum,* & *succo pomorum* macerant, & expressioni postea *Kermes* succum adiiciunt.

Prudenter vero in Antidotario Romano vnciæ tantum quatuor *setæ* macerantur, cum & ipsa nullo compositionis dispendio possit omitti. Vt enim refractarii, sic nimium creduli nomen odi; nec quicquid dicitur aut scribitur, menti præcipitanter adhuc inhæsit: Nam vt libere fatear; *sericum* cum sit excrementum sordidi cuiusdam insecti, vix eo adduci possum, vt credam, tot ipsum pollere dotibus, quot illi antiquior ætas tribuit. Scio quidem nec lutum viribus destitutum; nec cymices & animalium pilos, vngues, stercora à pharmacopoliis ableganda, sed quibus cardiaca virtus iners est, acris & molesta qualitas efficacissima sæpe. Sed de *Serico* postea fusius & aptius suo loco. Redeo nunc ad nostram Confectionem, in qua *lapis Lazuli* ponitur, sed non eo modo, quo in pilulis, quæ ab ipso nomen habent. Illic enim crudus ponitur, vt remaneat purgatoria

Sericum nõ tot pollere virtutibus, quot illi adscribuntur.

gatoria facultas; Hic vstus, vt ipsa pereat: in vtroque pulueratus, pluriesque lotus, vt vomitoria vanescat, remaneat cardiaca ac roborans.

Lapidis lazuli præparatio. Vritur autem in Crusibulo, seu olla parua fictili, dein teritur, & multoties in aqua primum communi, dein cardiaca, vt *rosacea*, vel alia conuenienti abluitur, totiesque siccatur, atque rursus ablutio iteratur, donec aqua limpida post lotionem remaneat.

Pretiosa quidem est hæc compositio, sed non ita operosa, vt pharmacopœa Augustana testatur, illiusque vt reliquarum, idem est, aut parum dissimilis parandi modus. Solumque dissentiunt nonnulli in *serici* tinctura, vt dictum est, & in *moschi* pondere, quod quidam augent, alii minuunt. Si desit *lignum aloes*, *santalum citrinum* substituendum.

Confectionis alkermes virtus. Ad multa autem efficacissima est. Medetur enim cordis palpitationi, animi deliquio, delirio & mœrori sine causa manifesta, multumque prodest languidis, morbo longo defessis, & ab eo reualescentibus.

CAP. II.

Confectio de Hyacintho.

℞. *Hyacinthorum,*
corallii rubri,
terræ lemniæ,
boli Armen. an. ℥ß.
granorum kermes,
rad. tormentillæ,
dictamni,
sem. citri mund.
croci,
myrrhæ,
rosar. rub.
santal. omnium,
ossis de corde cerui,
cornu cerui vsti,
rasuræ eboris,
sem. acetosæ,
portulacæ an. ʒj.
sapphirorum,
smaragdorum,
lapid. Topasii,
margaritarum,
serici crudi,
bacteolarum auri &
argenti an. ℈ ij.
caphuræ,
moschi,
ambræ griseæ an. gr. v.
cum syrupo limonum fiat confectio.

COMMENTARIVS.

Posterior ætas Confectionem hanc adinuenit, quam clarissimi Scholæ Mompeliensis Medici, à quibus primum videtur vsurpata & celebrata, frequentissimo habent in vsu. Ei autem solum nominetenus conuenit, quæ *sect.* 1. *luminaris maioris*, de *hyacintho* vocatur, sub authoritate principis Auicennæ, cum ambæ nulla alia in re inter se conueniant. Quisquis vero fuerit huius author primus, optima medicamenta selegit, & optima methodo ac compositionis ratione simul congessit in vnum: Proinde nihil immutandum censui, nisi forsan *ebur*, quod ego malim crudum, quam vstum, & *sericum*, quod libenter detraherem, aut tinctum *succo Kermes* ponerem.

Sunt, qui pondus quorundam maius requirunt, quibus per me liceat, parum vel augere, vel minuere, cum mixturæ virtus nihilo sit inefficacior: Quod enim parum differt, non differre videtur.

Plurimum valet ad affectus cordis & partium nobilium: Syncopem sanet, cor exhilarat, palmum emendat, oris halitum commendat, melancholiam, & ei connatam tristitiam sine causa manifesta tollit, morbis contagiosis & venenatis medetur, atque eosdem effectus, quos *cocci baphicæ Confectio*, præstat. *Vires.*

CAP. III.

Rosata nouella D. N. Myr.

℞. *Rosarum,*
sacchari,

glycyrrhizæ an.ʒ ix.
cinnamomi ʒij.
caryophillorum,
spicæ indicæ,
zinziberis,
galangæ,
nucis moschatæ,
zedoariæ,
styraeis calamit.
cardamomi,
apii an.℈ j.

Fiat omnium puluis, cui addatur *mellis despumati* quantum sufficit, ad Opiatæ, seu Electuarii consistentiam.

COMMENTARIVS.

Paraphrasis.

Hæc confectio rosas admittit pro basi & nomenclatura, & aromata multa, tum ad crassos & frigidos humores tenuandos & concoquendos, cum ad spiritus recreandos, & calorem roborandum. Bechica quoque nonnulla ad sputum monendum, & promouendum Seruatur aliquando sub forma pulueris, sed frequentius Electuarii mollis seu Opiatæ. Omisimus aliquot & scrupulos, & grana ponderibus maioribus vix probabili ratione addita, quæ si quis voluerit superaddere, nihil vt compositioni adferret detrimenti, sic nec vtilitatis.

Rosatæ nouellæ vires.

Rosata nouella imbecillum ventriculum roborat, nauseam sedat, flatus discutit, appetentiam excitat, coctionem iuuat, humores lentos incidit, colico dolori medetur, vomitum compescit, stomachi & cordis imbecillitati succurrit, inquit Myrepsus *cap 214. sect. 1.*

CAP. IV.

Confectio de Baccis Lauri.

℞. *Fol. rutæ siccorum ʒ. x.*
sagapeni ʒ iiij.
opoponacis ʒ iij.
baccarum lauri,
sem. ammeos,
cumini,
ligustici,
nigellæ Romanæ,
dauci,
carui,
piperis longi,
piper nigri,
acori,
amygdalar. amar.
origani.
mentastri,
castorii ʒ ij.
mellis despumati q. s. fiat Opiatæ.

COMMENTARIVS.

In hac confectione ponuntur *baccæ lauri*, à quibus denominatur, *folia rutæ, origani & mentastri* ad basim constituendam: Semina calida multa & incidentia ad lentos humores attenuandos, frigidiores calefaciendos, & ad flatus dissipandos: *gũmi* ad detersionem & discussionem: *mel* ad puluerum exceptionem, cõseruationem, actionem compositionis efficaciorem & suauiorem.

Gummi nullo liquore soluenda, quod pauca sint, ac exigua quantitate præscripta, sed minutim incidenda, & cum reliquis pulueranda: dein omnia *melle despumato*, & adhuc calente excipienda, atque in opiatæ spissitudinem cogenda.

Vires.

Conuenit colico dolori ab humoribus crudis, & à flatibus orto, tympaniti, borborygmo, acidum ructantibus, & frigidis naturis.

CAP. V.

Antidotus Diasatyriõn.

℞. *Radicum Satyrii recentium & succulentorum ℥ ij.*
radic. pastinacæ satiuæ,
eryngii,
nucis Indicæ an. ℥ j.
pinearum,
pistachiorum an. ℥ j. ß.
caryophyllorum,
zinziberis,
anisi,
seminis erucæ,
lingua auis, i. seminis fraxini an. ʒ. v.
cinna-

cinnamomi,
lumborum Scincorum,
seminis bulbi, aut vrticæ an. ʒ ij. ß.
moschi gr. vij.
mellis in decocto radicum præscriptar. despum. ℔ iij.
Fiat ex arte conditura, Opiata consistentia.

COMMENTARIVS.

Multæ *Diasatyrii* traduntur descriptiones, quarum hæc vt præstantissima, sic vsitatissima est, & ad effectus, quos pollicetur, vtilissima. Cum autem *Satyrii* multa sint genera, *Monorchis*, seu quod vnicum habet testiculum, debet seligi, atque primo Vere, dum multo succo turget.

Siseris, quam Eryngii potius radicem nonnulli ponunt, sed parum refert, an hæc, vel illa ponatur, cum affines habeant vires, quas sane non tanti facio, quanti practicantium vulgus: Rustici enim diebus fere singulis vtramque esitant, etiam ad saturitatem, nec propterea salaciores fiunt. *Eruca* pluris ducitur, quæ etiam valde pigros ad Venerem excitat maritos. *Scinci* tamen omnium potentissime œstrum Veneris accendunt, sed lumborum carnem caudæ prætulerim. De bulbi vero semine dubitatio est, cum nondum quispiam Medicus explicite docuerit, cuiusnam bulbi semen inter tot ipsius varietates sumendum sit. Proinde *semen vrticæ*, quod proposito apprime congruit, in illius locum substituo.

Vires scincorum.

Paratur vero sic: Coquantur primum radices in aqua sufficienti, donec tabescant; deinde pistentur, & per seraceum transmittantur: Tum melli despumato ac cocto permisceantur, atque denuo parum feruefiant igne lentissimo, ad aqueæ humiditatis absumptionem: Postea addantur *strobili* & *pistachia* primum minutim incisa, dein vt cætera læuigata, ita tamen, vt *moschus* seorsim teratur, & vltimo vel confuse cum *cinnamomo* misceatur. Vetus descriptio inique pondus æquum radicis *pastinacæ* & *Satyrionis* habet: Illa enim cum sit insuauior, & scopo minus apta, minore quoque copia sumenda.

Diasatyrion semen auget, Venerem stimulat, veretri tentiginem excitat, ac libidinis motus sopitos & languidiores mouet: Contra vesicæ & renum imbecillitatem valet, & vires reficit. *Diasatyrii vires.*

CAP. VI.

Antidotus Analeptica D. Fernel.

℞ *Rosarum,*
glycyrrhizæ, an. ʒ ij. gr. v.
gummi Arabici,
tragacanthi an. ʒ ij. & ℈ ij.
santali albi,
santali rub. an. ℈ iiij.
succi glycyrrhizæ,
amyli,
sem. paueris albi,
portulacæ,
lactucæ,
scariolæ an. ʒ iij.
quatuor seminum frigid. maior.
sem. citoniorum,
malua
bombacis
violarum,
pistaciorum,
strobilorum,
Amygdalarum dulcium,
pulpæ sebesten,
storacis calamitæ,
caryophillorum,
cinnamomi,
scobis eboris an. ʒ ij.
croci gr. v.
penidiorum ℥ ß.
Trita, vt decet, omnia excipiantur triplo Syrupi violati.

COMMENTARIVS.

Antidotus hæc analeptica, seu Electuarium restauratiuum, vt vocat Nic. Præpositus, à Fernelio celebratur, in eius-

que descriptione nihil immutandum censuit, præter simplicium ordinem, & *berberis grana*, quorum loco pistacea reposuit, Omisit tamen *styracem calamitam*, viribus commendatissimum & huic confectioni vtilissimum; Cuius parandi modus facilior est, quam vt pluribus in eo declarando sit opus.

Vires. Antidotus analeptica vires exolutas restaurat, inquit Fernelius, animi deliquium & syncopem impedit, optimum corporis habitum longo sanguinis fluxu, aut alia quauis immoderata vacuatione extenuatum resarcit, macilentis & consumptis succurrit; humectando nempe, nutriendo & corroborando.

CAP. VII.

Antidotum Asyncritum D. Actuar.

℞. *Myrrhæ* ʒ ij. & ℈ ij.
opii ʒ vj.
piperis nigri,
sem. petroselini an. ʒ v.
apii,
sinapeos an. ℥ ß.
iunci odorati ʒ iij.
amomi,
styracis calamit. an. ʒ ij.
hedychroi magmatis ʒ j. & ℈ ij.
cassiæ ligneæ, seu canellæ,
piperis albi,
seseleos an. ʒ j. & ℈ j.
mellis despumati q. s. fiat opiata.

COMMENTARIVS.

Vocatur hoc Antidotum ab Actuario *cap. 6. lib. 5. method. med. Asyncritum*, hoc est, incomparabile, quod virium præstantia nulli cedat; aut postponendum veniat. Vt ex mente authoris rite paretur, *Opium in sapa dulci* macerandum, donec mellis consistentiam habuerit: *Styrax* melle diducendus: dein reliqua arida puluerata commiscenda. Pro *cassia Ægyptia*, quam ponit author, *cassiam ligneam* seu *canellam* vulgarem optima ratione, & Doctorum consensu posuimus, non fistulam ac purgatoriam, quam passim Actuarius nigram appellat, nulla in re Antidoto præscripto conuenientem & accommodatam.

Antidot. Asyncriti miræ vires. Hoc Antidotum veteres capitis dolores sedat, inquit Actuarius, vertiginosos & comitiales affectus mitigat, peruigilias sopit, & furorem ac desipientiam cõstringit, magnum oculorum dolorem mulcet, defluxioni, dentium dolori, difficultati respirationis, & omni causæ suspirii auxiliatur; Veterem tussim sedat, pulmonis laterisque inflammationi, & siccæ & humidæ medetur, omnem pulmonis humiditatem exhaurit, sputa tenuia densat, excretuque faciliora reddit.

Stomacho præsenti est auxilio, huius siquidem humidam laxitatem astringit, cibi fastidia leuat, singultum tollit, non retentos cibos ob vomitionum impetus sistit, omnem stomachi & ventris inflationem & ructus soluit, ictero prodest, melancholiæ morbo conuenit, & eius tristia ærumnosaque symptomata leuat, lienis grauitatem submouet, faciei colorem reddit, obstructiones tollit, vrinam mouet, arenulas deturbat, vteri calamitatibus & colico dolori medetur atque aliis pluribus affectionibus, si modo verum sit, quod clarissimus vir Actuarius, literis de hac Opiata, mandauit.

CAP. VIII.

Philonium magnum, seu Romanum.

℞. *Piperis albi,*
cassiæ ligneæ,
cinnamomi an. ʒ ij.
croci,
euphorbii,
pyrethri an. ʒ ß.
zedoariæ,
spicæ nardi an. ℈ ij.
sem. hyoscyami ℥ ß.
opii ʒ ij. ß.
castorii,
myrrhæ an. ʒ j. ß.
sem. apii,

fœni-

fœniculi,
dauci,
petroselini an. ʒj.
mellis optimi despumati quantum suffic. fiat Opiata.

COMMENTARIVS.

Nil tam anceps ac varium in medicamentorum familia atque Philonii Philosophi Antidotum, cui simile accidit atque vino, quod è vase in vas transfusum, non paruam prioris conditionis iacturam facit. Quotquot enim extiterunt pharmacariæ artis authores, nomen quidem *Philonii* retinuerunt, sed nihil fere præterea. Vnus Gal. *cap 4. lib. 9. compos. Medic. loc.* probauit quidem, sed alia multo celebriora & præstantiora, vt ipse loquitur, subscripsit. Myrepsius quatuor eiusdem nominis antidota dedit, quorum alia *opium* admittunt, alia dimittunt; De cæteris vix inter se similia, & parum Philonii Tarsensis medicamento conuenientia. Nicolaus Præpositus pauca quædam ex priore descriptione detraxit, alia multa adiecit, & simplicium ordinem, & pondus immutauit. Nonnulli *costum*, alii *castorium*, quidam *semen papaueris* addiderunt. Nos vero Præpositi descriptionem magis probamus, sed pro *Costo*, *Castorium*, *opii* verum castigatorium ponimus, simplicium ordinem aliter disponimus, & *piperis*, *euphorbii* & *pyrethri* quantitatem minuimus. Sic enim tutius & felicius dari poterit, absque inflammationis metu. Nonnullos enim aliquando vidimus, conqueri de ingenti ardore ad imum ventrem, & intestinum rectum, ex iniecto clystere, in cuius sesquidrachma tantum Philonii vulgaris fuerat dissoluta. Quod minime mirum videtur, cum xvij. constet simplicibus, calidis omnibus, præter *Opium*, quod à multis calidum perhibetur, & *hyoscyamum*: proinde vix potest deglutiri, quin fauces ardore & acrimonia plurimum afficiantur & lædantur. Sic vero à nobis emendatum tuto per os sumi potest, absque ventriculi, œsophagi & faucium oblæsione. Vocatur *Romanum*, quod multum fuerit Romæ celebratum.

Datur pleuriticis, Colicis, vnde & *Antidotus Colica* à nonnullis dicta, & in omni dolore interno: Somnum conciliat, sanguinem ab internis fluentem sistit, nauseabundis mirifice prodest; dolores ventris, lienis, hepatis & renum, ab intemperie frigida, flatibus & crudis humoribus obortos sedat, & singultum tollit. *Philonii Romani vires.*

Per os autem datus quantitate exigua, vt ciceris magnitudine, aut paulo maiore, pro sumentis ætate & viribus atque pro scopis variis varie dissoluitur, aliquando in *Oxymelite*, aliquando in plantarum decocto, nonnunquam in *vino*. Actuarius dabat stomachicis cum *hypocistidis succo & vino pauco.*

Sæpius vero per anum iniicitur in aluum, dilutum in decoctione enematum, quæ ad sæuissimos colici doloris cruciatus sopiendos ac pacandos præscribuntur, quibus peculiari virtute mirum in modũ confert.

CAP. IX.

Opiata Salomonis D. Iouberti.

℞. *Cortic. citri conditi* ℔ ß.
conserua rosarum veteris,
acetosæ an ℥j. ß.
helenii.
buglos.
mithridatii an ʒ vj.
conserua anthos ℥ ß.
sem contra vermes,
sem citri mund. an. ʒ iij.
cinnamomi ʒ ij.
caryophyllorum ʒ j.
radic dictamni albi,
cardui benedicti,
cortic. citri sicci an. ʒ j. & gr. xv.
ligni aloes optimi ʒ j.
cardamomi,

macis an. ℈ ij. & *gr. xv.*
radic. gentianæ ʒ ß.
essa è corde ceruorum n. iiij.
grana iuniperi in aceto scillitico per noctem infusa n. xxv.
sacchari solidi ℔. ß.
Syrupi acetositatis citri quantum est satis. fiat Opiatæ.

COMMENTARIVS.

Hanc Opiatam sub nomine cuiusdam Salomonis, nullius in Medicina notæ describit & ad multa commendat Ioubertus. Illius tamen authorem ἀδέσποτον, seu incertum dicit. Cum illa velut per manus à mulierculis tradita ad eum peruenerit, sed non parum deprauata, vt solet in his fieri, quæ calamo non typis exarantur. Potius ergo Ioubertum, quam mulierculas aut Salomonem, nescio quem, authorem voco, qui eam castigarit & ad meliorem formam reduxerit. Si quis tamen voluerit ad ostentatiorem, & maius opiatæ encomium, magni illius regis, qui Dei populo imperauit, nomine designare, non refragabor, cum & alia nomina sæpe fictitia, & vix ratione probabili inuenta medicamentis pluribus imponatur. Parādi modus facilis est. *Xyloaloes* penuria *santalum citrinum* sumi poterit, & pro radicibus *cardui* & *dictamni*, huius folia & illius semina. Reliqua, nec rara, nec inuenta difficilia.

Opiatæ Salomon. vires.

Morbis medetur pestilentibus & contagiosis, partes, quæ principatum tenent, roborat, putredinem arcet, vermes enecat, vomiturientibus confert, & quauis ex causa languidis & imbecillis auxiliatur.

CAP. X.

Electuarium de Ovo.

℞. *Croci* ʒ j. ß. *aut* ʒ ij.

Includantur cum vitello in oui putamine altera tantum parte, per quam eductum est albumen, aperto, & postea alio putamine aut pasta occluso: Deinde assentur in clibano.

Ablata è testa materia tenuissime pulueretur; cui adde

Dictamni,
Tormentillæ an. ʒ ij.
cornu cerui
nucis vomicæ an. ʒ j.
angelicæ,
zedoariæ,
granorum iuniperi,
helenii an. ʒ ij. ß.
cinnamomi,
macis an. ʒ j. ß.
caphuræ ʒ. j.
theriacæ ℥ iij,

Misce omnia; contunde fortiter, & adde syrupi limonum, quod satis erit, fiat Electuarium.

COMMENTARIVS.

Non minus est incerta huius Electuarii descriptio, quam authoris primi nomen: Nullibi enim satis constat de vtroque. Nec adeo rudis est Seplasiarius, qui non glorietur, optimam illius descriptionem tenere. Multas quidem vidi, nusquam tamen duas consimiles. Omnium maxime probanda, quæ à Medicis Augustanis euulgatur: Nonnulla tamen vix toleranda. Nam cum ingredientia, vt loquitur vulgus, pauca sint, & pauca quantitate præscripta, illis tamen *caphuræ* vncia dimidia commiscetur, & *sinapi* ad podus *croci* & *vitelli oui*, simul vstorum ponitur. Neutrum autem ea proportione tolerandum, cum hoc calidissimum sit, & neutiquam cardiacum: illa cardiaca quidem, sed odoris grauis, nec nisi parua quantitate suauis. Præterea, iubent illi clarissimi viri puluerés, & *theriacam* simul permisceri sine intermedio *melle*, aut syrupo: sicque non opiatam, sed pastam quauis catapotiorum massa solidiorem. Ex ea autem *sinapi* vt noxium, & *pimpinellam* vt inutilem detraximus, *helenium*, *macim* & *cinnamomum*, vt cardiaca & bezoardica adiecimus, caphuræ dosim legitimam posuimus.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-169808-p0130-2 DFG

mus, *theriacæ* quantitatem idonam, & syrupum omnibus excipiendis, & subigendis aptissimum docuimus. Debet vero sumi gallinæ ouum recens, magnitudinis mediocris, per cuius apicem alterum perforatum educatur albumen, intus remanente vitello. Quod vacuum erit, *croco* orientali non pulueriſato impleatur, dein superposito alio putamine, aut pasta, vt fere fit, occludatur, ne quid transpiret: tum vel in furno vel in fornace igne lento asletur ad testæ nigredinem, vt quæ intus conclusa sunt, abiectis putaminibus, facile queant pulverari.

Nonnulli *nucem vomicam* reformidant & improbant, quod felibus & canibus deleteria sit, ac præsens venenum, hominibus ventriculum subuertat. Sed huic dubitationi multoties satisfecimus, nam brutorum natura longe distat ab hominis conditione, cui sæpe venenum est, quod illis pabulum familiare, & contra: Coturnices vescuntur *Elleboro*, & Sturni *cicuta*, à quibus homo enecatur: *aloe* & *amygdala amara* enecant vulpes, homo illis vtitur ad salutem. Præterea *nux vomica*, cum vim habeat alexiteriam, & vomitum prouocantem, magis confert, nam morbis contagiosis vomitus mirifice prodest, maxime vero his, quibus prima regio corporis prauis humoribus scatet; Sic enim partibus præcipuis maligna colluuie liberatis, facultates sunt vegetiores, & ad virus oppugnandum alacriores.

Rarus autem hucusque fuit in Gallia huius Electuarii vsus; sed posthac frequentiorem spero, si nostræ emendationis ratio agnoscatur, & iuxta descriptionem à nobis traditam conficiatur, quæ sic efficacissimas vires habet, & ad pestis curationem commendatissimas. Est enim quædam velut parua *Theriaca*, quam recentiorum inuenit sedulitas.

Vires. Electuarium de ouo plurimum laudatur ad præcautionem & curationem pestis, & morborum pestilentium. Datur vel per se, vel cum aliqua conserua, aut aqua vel decocto cordiali.

CAP. XII.

Mithridatium Damocratis ex Galeno.

℞. *Myrrhæ optimæ,*
croci,
agarici,
zinziberis,
cinnamomi,
spicæ nardi Ind.
thuris masculi,
sem. thlaspeos an. ʒ x.
seseleos Massilienſ.
opobalsami, vel olei nunc moschat.
schœnanthi,
stœchad. Arabicæ,
costi candidi,
galbani,
terebinthinæ,
piperis longi,
castorii,
succi hypocistidis,
styracis calamitæ,
opoponacis,
folii an. ℥ j.
cassiæ lignea,
polii montani,
piperis albi,
scordii,
sem. dauci Cret.
carpobalsami, aut
eius loco cubebarum,
trochiscorum Cypheos,
bdellii an. ʒ vij.
nardi Celticæ,
sem. petroselini Maced.
gummi Arabici,
Opii.
cardamomi minoris,
sem. fœniculi,
radicis gentianæ,
rosarum,
dictamni Cret. an. ʒ v.
anisi,
aristolochiæ rotundæ,
acori,
ireos Florentinæ,
thu,

ſagapeni an. ʒ iij.
meu Athamantici,
acaciæ,
ſem. Hyperici,
ventris ſcinci an. ʒ ij ß.
Vini maluatici, vel alterius generoſi ℔.j.ß. *vel. q ſ. gummis, liquoribus & ſuccis diluendis. mellis optimi deſpumati triplum ſeu* ℔. *ix. & ʒ. viij. fiat Opiata in vaſe idoneo reponenda.*

COMMENTARIVS.

Solemnis hæc Antidotus à Mithridate rege Ponti & Bithyniæ, eius inuentore cognominatur: hic enim ſimul & generoſiſſimus erat monarcha & doctiſſimus, qui duarum & riginti nationum idiomata varia intelligeret & exprimeret, & medicamentariæ materiæ cognitionem haberet, ex qua nobiliſſimam confecit Antidotum aduerſus venena, à quibus maxime ſibi metuebat. Eius autem longo vſu, ab omni virulenta & deleteria qualitate vixit immunis: Nam ſuperatus à Pompeio, & veritus, ne ab eo viuus Romam duceretur in triumphum, venenum ſumpſit, à quo, cum ne quidem minimum moleſtiæ ſenſum ſenſiſſet, ac vitæ pertæſus diuturnioris, quendam vocauit militem nomine Bituitum, rogauitque, vt ipſum interficeret. Atque cum id ægre & ſegniter peragere tentaret, eius trepidantem manum in ſuam cædem adiuuit ſicque ſeipſum traieciſſe dicitur, *teſte Appiano:* Porro inter illius theſauros & ſpolia, ſcrinium erat commentationum medicarum, quas ipſe rex, arcanorum curioſiſſimus, accurate ſeruabat. Eas autem Pompeius Romam detulit, deditq; Medicis Romanis, vt Damocrati & Andromacho, qui ſingula remedia probarunt, maxime vero Mithridatium, quod verſib. Latinis reddidit Damocrates, ne immutaretur, ab eoque nunc cognomen habet, vocaturque Mithridatium Damocratis, licet eius non fuerit author, ſed tranſcriptor aut celebrator. Aliud non multum diſſimile ſub nomine Andromachi à Gal. *cap. 1. lib. 2. de Antidot.* traditur, ſed minus eleganti ordine diſpoſitum, & nonnihil deprauatum. Incertam namque doſim habet *folii gentianæ, meu & cardamomi*: atque bis repetit *nardum* ſub duabus appellationibus, quæ idem ſignificant. Præterea omittuntur alia quædam ſimplicia huic Antidoto conuenientiſſima, vt *carpobalſamum*, aut ſuccedaneum eius idoneum, *dictamnus, piper album & longum*, & *bdellium*. Veriſimile eſt, Andromachum ad nominis gloriam, priorum deſcriptionem immutaſſe, vel ſibi vendicaſſe, vel ſimilem inter Mithridatis ſecreta inueniſſe, aut à Pompeio habuiſſe. Vtut ſit, potius celebratur, & paratur ea, quam exhibuit Damocrates.

Mithridatium Andromachi quale.

Nec minus gloriæ cupidus fuit Nic. Præpoſitus, qui pſeudomithridatium ex ſimplicium farragine congeſtum, à Nic. tamen Myrepſo mutuatum, deſcripſit *cap. 412.* quæ magna ex parte, & idiomate barbaro enuntiauit, confuſe miſcuit, & indebita proportione & ratione diſpoſuit. In ſumma, multum difficultatis in præparatione, parum vtilitatis in vſu Antidotus illa pollicetur. Proinde illis relinquenda, qui in Nicol. Præpoſiti verba iurarunt, illumque non raro cæcutientem, tanquam cæci perpetuo ſequuntur.

Mithridatium Nic. Præpoſiti quale.

Præcipua parandi difficultas ex perueſtigatione, & electione ſimplicium pendet, quibus ſæpe caremus, præſertim exoticis, raris & pretioſis, quorum loco plerumque ſuccedanea cogimur ſubrogare, vt pro *opobalſamo, oleum caryophyllorum*, aut *nucis moſchatæ*, pro *carpobalſamo cubebas aut ſemen lentiſci*, pro vino ſalerno, aliud generoſum, pro melle Attico, noſtras. Ex Antidoto Romano *radicem ireos Florentinæ* addidimus, & pro *Aro*, quod nonnulli ponunt, alii omittunt, *ariſtolochiam rotundam* poſui-

posuimus. Succi, lacrymæ, gummi præter Arabicum, & *thus*, quæ teri debent, in vino maceranda sunt: Interea radices terendæ, dein reliqua eo ordine, quem centies docuimus. Gummi inacerata parum feruefient, vt vinum absumatur. Tum & hæc, & pulueres læuigati, & per incerniculum transmissi despumato melli commiscebuntur. Sicque fiet Opiata, in vase idoneo reponenda quotidie semel primo mense rudicula mouenda: secundo mense, bis in hebdomada: tertio semel: quarto ter tantum in mense: Sicque relinquenda, nisi sexto mense, quo denuo semel agitanda.

Vires. Mithridatium aduersus venena & morbos contagiosos tutissimum ac securissimum est præsidium. Alię sunt eiusdem pene innumeræ vires, quæ cum sint lippis & tonsoribus notæ, in his recensendis non diutius immorabor.

CAP. XII.

Theriaca Androm. Iunioris, ex Gal. à quo γαλῆνη dicitur.

℞. *Trochisc. scillit. ʒ. xlviij.*
trochiscor. de viperis,
magmatis hedychroi,
piperis longi,
opii an. ʒ xxiiij.
rosarum siccarum,
iridis Illyricæ,
succi glycyrrhizæ,
sem. buniados dulcis,
scordii,
opobalsami,
cinnamomi,
agarici an. ʒ. xij.
myrrhæ,
tosti odorati,
croci Corycii,
cassiæ lignea,
nardi Indicæ,
schœnanthi,
thuris masculi,
aglia i. piperis albi,
piperis nigri,
foliorum dictamni,
marrubii virentis,
Rhabarbari, vel Rhei pontici,
stœchados,
semen petrosel. Maced.
calaminthes montanæ,
terebinthinæ Chiæ,
radic. pentaphyli,
zinziberis an. ʒ. vj.
polii Cretens.
chamepithyos,
styracis calaminthæ,
meu Athamantici,
nardi Celticæ,
amomi,
phu pontici
sem. chamedryos Cretic.
foliorum malabathri,
chalcitidis vstæ,
terræ Lemniæ,
radicis gentianæ,
sem. anisi,
succi hypocistidis,
carpobalsami,
gummi Arabici,
seminum fœniculi,
cardamomi Idæi,
seseleos, thlaspi,
ammeos,
comarum hyperici,
acaciæ,
Sagapeni an. ʒ. iiij.
castorei,
radicis Aristoloc. tenuis,
sem. dauci Cretici,
bituminis Iudaici,
comæ centaurii minoris,
opoponacis,
galbani optimi, an. ʒ ij.
vini generosi, q. s. succis liquorib. & gum. diluen. mellis Narbon. aut alius optimi triplum, seu ℔. xiiij. ß. vel q. s. fiat Opiata ex arte in vase idoneo reponenda & seruatur ad futuros vsus.

COMMENTARIVS.

Non inepte quidam *Mithridatium medica-*

dicamentorum patrem, & Theriacam matrem appellant, quæ scilicet dignitate & efficacia reliquis medicamentis antecellāt, & vires omnium complectantur: Vix enim affectio præter naturam datur aliqua, cui alterutrum, vt decet paratum, exhibitum non conferat.

Mithridatē & theriaca & mithridatii esse authorem.

Vtriusque nō immerito perhibetur author Mithridates, quod materiā inuenerit & congesserit, ex qua conficiuntur ambo. Andromachus & Damocrates eandem solum in meliorem ordinem disposuerunt, & pauca quædam adieceerunt, sicque vt ex Adamo Eua, ex Mithridatio Theriaca habuit originem. Sic vero primum à Critone nominata est, à vipera, quam Græci θηλεν vocāt, cuius carnem ex arte præparatam, quā postea docebimus, Andromachus imperatoris Neronis archiatros Mithridatio addidit, vt eius virtutem, quæ ante hanc commixtionem ad ferarum & serpentum morsus venenatos erat iners & imbecilla, redderet efficacissimam, sicque ex Mithridatio Theriaca facta est, præsentissima venenis medicina, à qua medicamina, quæ virus quoddam extinguunt, seu venenis obsistunt, *theriaca*, seu theriacalia nominantur. Laudanda autem plurimum Andromachi sedulitas, qui hæc duo Antidota quasi informia exornarit, in optimā formam digesserit & celebrarit. Ad cuius imitationem posterior ætas multas eiusdem nominis compositiones seu *theriacas* descripsit, quibus officinæ pharmacopœorum quorundam non ornantur, sed onerantur ipsi.

Andromachus quis fuerit & illius laus.

Omnes autem Theriacæ à Rhasi, Auicenna, Mesue, Serapione, Paulo, Oribasio, Aetio, Myrepso & à posterioribus descriptæ, non modo inter se, sed antiquæ & verę ab Andromacho traditæ sunt dissimiles, proinde raro parantur, & tanquam inutiles negliguntur.

Licet autem Theriaca Andromachi senioris minus peruerti potuerit, quod versibus conscripta sit, minus tamen celebratur ea, quæ ab Andromacho eius filio oratione soluta describitur, quam hic damus: parum tamen est inter vtramque discriminis, & fere nullius momenti.

Porro ad eius confectionem accedunt nonnulla, quæ semper & omnibus non suppetunt, quorum loco succedanea, si nō genere, saltem qualitatibus primis, aut secundis consimilia ponuntur, vt cum herba pro herba, semen pro semine, metallū pro metallo subrogatur. Optimorum tamen substitutorū inopia fere vsurpamus, quæ desiderata qualitate prædita sunt: Sic Galenus pro *amygdalis amaris*, *absynthium*: pro *Euphorbio Stercus columbæ*, pro *pipere zinziber* substituit. Nunc autem Parisienses Pharmacopœi nullis sumptibus parcunt, ad simplicia quæuis pretiosissima conquirenda; Atque ex eorum ordine multi, etiam qui vix secundas tenent, omnia aromatum, lapillorum pretiosorum, & simplicium rarissimorum genera in suis pharmacopoliis habent, nullumque simplex ipsis ignotum est, quod medicamentorum compositionem ingreditur.

Si quis tamen nulla arte, labore aut pretio, nonnulla Theriacæ cōficiendæ necessaria, præsertim ratione assequi potuerit, vt accidit plerunque, pro *opobalsamo*, *oleum è caryophyllis*, vel *nuce moschata* expressum subrogabit: pro *Costo*, *zedoariam*, *pro schœnanto*, *calamum aromaticum*, pro *dictamno Cretico*, *nostras*, *pro Amomo*, *acorum*, *pro carpobalsamo*, *cubebas*, aut *semen lentisci*, pro *vino Falerno*, *muscatellinum*, aut aliud generosum. Nihil vero substituendum pro pastillis, qui iuxta modum sectione sequenti descriptū parabuntur. Defectu autem *aristolochiæ tenuis*, *longa* sumenda, *iridis Illyricæ*, *Florentina*, *calcithidis*, *calcanthum seu vitriolum*: Illam tamen multi sentiunt omittendam, cum nihil faciat, inquiūt, ad Theriacæ virtutem, sed solum ad colorem nigrū illi impertiendum, qua tinctura suam qui non infecerit *Theriacam*, à multis irridetur. Alii contra, non præter rationem *calcithidem* admitti debere tenent, quod

sua

sua stypticitate interanea roboret, & siccitate putredinem arceat, adde, quod parua quantitate permiscetur, atq; semiusta, vel eius loco, *calcanthum* perfecte vstum, vt acrimoniæ minoris sit particeps. Antiquitus vero aliter, quam nunc, parabatur, sed verus conficiendi modus is est, quem de Mithridatio parando dedimus.

Θηρίον *animalia omnia venenata signat.* ἔκις, ἐκιδνα γαλῆνη. *Theriaca vires.*

Vt autem θηρίον de feris & venenatis animalibus dicitur, & peculiari significato de vipera, in cuius genere, mas ἔκις, fœmina ἔκιδνα vocatur, sic *Theriaca* Antidotos omnes complectitur; Quæ quod sumpta, vel admota morbis tranquillitatem adferat, à Galeno γαλῆνη dicitur. Nam aduersus maxima mala securissimum & expertissimum est alexiterium. Non solum autem morbis venenatis feliciter medetur, sed aliis quoque communibus: nam capitis dolores diuturnos, vertigines, graues auditus, hebetudines oculorum, comitiales & orthopnoicos cum mulsa data sanat. Stomachi vitia, difficilē coctionem, & ventriculi imbecillitatem emendat. Ventriculi & intestinorum inflationibus & doloribus medetur, nec non colicis & ileosis: Lumbricorum genus omne mirifice interficit: animi deliquio & virium imbecillitati succurrit. Cum *aqua raphani*, aut *parietariæ* exhibita deterit calculos renum, & vesicæ, & difficilem mixtionem sanat. Vtiliter præbetur in febrium, maxime quartanarum rigoribus & incipientibus, & inclinantibus. Flatus dissipat, humores in ventriculo, & aliis visceribus putres absumit, obstructionem tollit, colorem commendat, cordis palpitationi multum opitulatur. Mulieribus menstrua mouet, fœtus mortuos eiicit, hydrophobiam & canis rabidi morsum opportune data sanat.

CAP. XIII.

Opiata Neapolitana.

℞. Foliorum sennæ Orient. ℥ j. ß.
hermodactylorum,
turpethi an. ʒ vj.
scobis ligni sancti,
sarsaparillæ,
sassafras, an. ℥ ß.
mellis optimi in decocto radicis Chynæ despumati & ad aquæ humiditatis absumptionem cocti ℔ j.
fiat opiata.

COMMENTARIVS.

Nullus est tam nouellus pharmacopœolus etiam in suburbiorum quodam angulo degens, qui vel ad gonorrhœam virulentam, vel venereum aliquod vlcus non glorietur quoddam habere secretum remedium. De hoc autem affectu, eiusque medicatione Empirici omnium maxime mira promittunt, ad quos sæpe Parisiorum vulgus suo damno confugit. Hæc enim gens nouitatis semper auida, credulaque nimis, errores quosuis etiam capite damnatos, modo Medicos simulent, colit & amplectitur, & ab his intrepide deleteria quæque pharmaca sumit. Miserum hoc quidem est, quod nolentibus perire, imo sic volentibus tam liberum pateat ad necem iter. In tam nefarios homines, vos hortor, pharmacopœi dignissimi, bellum vt commoueatis, indicatis, vtiliter inferatis, atque optima tantum, & à probatis authoribus tradita remedia accipiatis.

Opiata cur Neapolitana dicta.

In gratiam autem iuuenum, quos Venus momordit, hanc Opiatam damus, optima & ratione inuentam, & arte descriptam, & effectu probatissimam; data enim quando, & quibus conuenit, feliciter indicæ lui, quam Neapolitanum morbum appellant, medetur; vnde *Opiatam Neapolitanam* cognominare minime nefas putauimus. Aliam eiusdem nominis sæpe inter multorum Chirurgorum manus Lutetiæ vidimus, sed quæ male primum descripta, à singulis tyronibus quotidie immutatur & deprauatur. Alii enim tantum ponunt *guaiacum, sennam, mel & aquam vitæ*: alii *baccas lauri* adiiciunt: sunt, qui auferunt *guaiacum,*

cum, & *sarsapatillam* substituunt. Quidam *hermodactylos* probant; alii *turphetum*; alii vtrumque; nonnulli neutrum. Nos iuxta formam descriptam lege & ratione stabilitam & probatam exhibemus. Adiiciunt nonnulli *aquam vitæ* paucam, sed *aquam cinnamomi* libentius & vtilius prætulerim. In calidioribus naturis neutram; in frigidioribus alterutram addere nihil vetat.

Vires. Valet plurimum ad luis venereæ curationem. Datur alternis diebus, & sæpe quotidie mane ieiuno stomacho à ʒ ij. ad ℥ ß. His potissimum cõuenit, qui pluribus negotiis impliciti decumbere non valẽt, & diutius cubiculo manere.

Plures alias antidotos à Mesue, Actuario, Myrepso, & Præposito datas omisimus, quarum vel compositio non probatur, vel vsus non laudatur, aut his præstantiores præferuntur. Nam *Zazenea*, *Atanasia*, *vtraque Requies Nicolai*, *diasulphur*, *Acaristum*, *Adrianum*, & *confectio de styrace* nusquam aut rarissime parantur, quod vnum *Asyncritum* virtute & parandi facilitate illis omnibus sit anteponendum. Nam cum illorum præcipua virtus in somno conciliando posita sit, sat erit vnicum aut alterũ habere medicamentum, vt *pilulas de Cynoglosso*, aut *Philonium Romanum*, quod id feliciter præstare valeat.

Idem est iudicium de *Alfessera*, de *Esdra*, de Antidoto hæmagoga, & aliis confectionibus pene innumeris ab authoribus, vel potius transcriptoribus sine iudicio collectis, quas recensere nauseam mouere est.

ADDITIO.

Theriaca Germanica, quæ à D. Leonardo Fuchsio Duci Saxoniæ Friderico præscripta, viribusque par esse dicitur Theriacæ magnæ Andromachi.

℞. rad. enulæ campan. recenter sic-
catæ ℥ i. ʒ vij.
baccar. iuniper. rec.
zedoar. Elect. an. ʒ v.
rad. aristol.
hyperic.
scabios.
morsus diaboli, an. ʒ iij.
beton.
saluiæ,
marrub.
spic. roman. seu fl. diuæ
Magdalenæ rec.
baccar. lauri,
rad. gentian.
diptamn. alb.
tormentill.
acori an. ʒ ij.
radic. caua ʒ ij. ß.
santal. rubr.
cardopatii,
succin. albi vel flaui.
macis an. ʒ i,
meliss.
bdellii an. ʒ ij,
castor. ʒ i ß,
absynth.
calaminth. agrest.
zinzib. alb.
pip. nigr. vulg. an. ʒ ß,
corall. rubr. tritor. ʒ i,
oxymell scillit. ℥ j,
ol. terebinth puriss. ℥ ß,
pulueri satis pulueri sandis admisceãtur omnia: deinde ℞. mell. despumati opt. ℔. ij ß, coque ad iustam spissitudinem, & prædicta iniice, benoque agita, habebis Electuarium nobilissimum, cui tuto fidere queas.

Dosis est à ʒ j. ad ʒ i ß, hyeme in aquâ betonicæ, æstate in aqua oxalidis probata hæc est à Barone quodam in eo, qui mercurium deuorauerat.

Nota de Theriaca.

Phlegmatici & melancholici theriacam sumere possunt ad omnes ægrotationes:

nes: sanguineis autem & cholericis conueniens non est, nisi cito ab illis possit expelli. Melior etiam est in tempore frigido, hyemali nempe, quam calido.

Electuarium de ouo D. Vlrici Chelii. Argentimensis.

℞. ouum Gallinæ recens & educto albumine per apicem, id, quod vacuum est, ℥j. croci orientalis non pulueristati imple, vitellum non auferendo, postea cum alio putamine iterum occlude, ne quid transpiret, & lento igne vel post fornacem tam diu assa in ollula, donec tota oui testa ad nigredinem deueniat: Exempta testa materia exiccetur, vt in mortario exquisitissime contundi & in puluerem redigi queat. postea

℞. *pulv. rad. Angelic.*
pimpinell.
zedoar.
sem. tormentill.
dictamn.
apii an. ℥ ß.
nuc. vomica
corn cerv. an. ʒ ij,
bol. armen. ℥ ß.
terr. sigill. ℥ ß ℈ j.
rad. hyrundinaria
gentian.
morsus diabol.
imperatoria.
valerian.
bistort.
fol. scordii.
ruta.
hyacynth præpar. an. ʒ j.

Mi. omnia, tandemque opponatur theriacæ vet. opt. ad pondus omnium, & iterum cum pistillo fortiter contundantur & commisceantur per tres quasi integras horas agitando, fiat Electuarium vt artis est. Theriacæ autem erunt ℥ vi. ß.

℈ iiij.

Electuarium præseruans Illustris & generosi Comitis Philippi Ludouici ab Hanavv &c. p. m.

℞. *Theriac Andr. sen. vet opt.*
conserv. ros. rubr. vet. an. ℥ j. ß,
mithrid Damocr. opt. ℥ j.
sulph. ʒ j. ß,
camphor. ℈ iiii,
rad. zedoar.
diptamn. albi.
gentian.
aristol. rotund.
angelic.
tormentill.
morsus diabol.
valerian.
pimpinell.
leuistic.
fol. veronic.
baccar. lauri an. ℈ ij.
myrrhæ elect. ʒ i,
fol. rutæ M ß,
bol. armen. ver. præpar.
terr sigillat. an. ʒ ij,
croc. oriental. ʒ ß,
cinnam. Elect. ʒ ij,
spec. el. de gemm. vtriusq.
diamosch dulc.
diamarg. frigid.
diatrion. santal. an. ℈ i,
elect. de ouo ℥ ß,
syr. acet. citri. ℥ ij. ß,
aq vitæ contra pestem ℥ i,
fol auri nr. x. Misce f.
Electuarium, deauretur ad ollam.

Electuarium præseruans contra pestem.

℞. *cortic. citr. condit.*
conserv. borrag.
bugloss.
rosar. an. ℥ ij. ß,
flor. lauendul.
scordii an ʒ vi,
rad. pimpinell.

cortic. citri siccit. an. ʒ ij.
corall. rubr.
bol. armen. præpar.
terr. sigill. veræ an. ℈ iiij.
Theriac. opt. ℥ j. ß.
syrup. de limon. ℥ iij. Mi.
f. elect.

Electuarium rubrum contra pestem.

℞. conserv. rosar. ℥ xvj.
acetos.
cichor.
cortic. citr. condit. an. ℥ iiij.
Terr. sigill. ver. ʒ ij. ℈ ij.
rad. tormentill.
sem. citri
card. ben.
santal. rubri,
zedoar. an. ℈ iiij.
croci ℈ j. Mi. & cum syr. acetos. citr.
f. Elect.

Electuarium contra pestem Francisci de Luca.

℞. been albi,
rubri,
violar. an. ℥ ß.
diptam. alb.
tormentill.
scabios.
pimpinell.
chelidon.
beton. an ℥ ß.
fol. abier. ℥ j.
margarit. oriental.
granator.
hyacinth. an. ʒ ij.
smaragd. ℈ j.
flor. omn. mensium ʒ iij.
fol. cicerbit. ℥ ß.
corall. rubr.
albor. an. ʒ j. ß.
gentian. ʒ ij.
bol. arm.
terr. sigill. an. ʒ iij.
ambr. ℈ ii.
moschi ℈ j.
zedoar. ʒ iij.
rosar. rubr. ʒ ij.
lign. aloes, ʒ iij.
santal. alb.
rubr. an. ℥ ß.
sem. basilic. ʒ j.
xylobalsam.
carpobalsam. an. ʒ ij.
caryophyllor.
cinnam.
macis
nucistæ an. ʒ iij.
sem. acetos.
citri an. ʒ iij.
limatur. ebor. ℥ iiij.
fol. auri ʒ j.
croci ʒ ij.
myrrhæ ʒ iij.
fl. borrag.
bugloss.
meliss. an. ʒ j.
rhab. opt. ℥ j. Mi.
& cum syr. de acet. citri
f. Elect.

Electuarium Leonardi Fiorauanti contra pestem.

℞. rad. alth. ℔ ij.
Enulæ, ℥ iiij.
imperatoriæ,
tormentill. an. ℥ j Mi. in vino albo optimo dulcique ad consumptionem vini coquantur, pistentur & per setaceum traiiciantur:
℞. mucilaginis transmissæ
mellis cocti & despumati an. ℔. ij.
succi cyton. ℔. j.
pulp. dactylor. ℥ vi. Misceantur omnia & f. Electuar. sec. art. cui sequentia optime pulueri sata adiiciantur.
℞. cinnamom.
nucistæ
zinzib.
caryophyllor.
lign. aloes.

ben-

benzoin an. ʒ ij.
croci ʒ j.
mosch. ʒ ß.
nostræ quintæ essentiæ ʒ iiij. Mi.
f. Electuarium.

Electuarium de Zedoaria contra pestem.

℞. myrrh. Elect.
croci. an. ʒ ij.
ossis de cord cervi ʒ j.
rad. dictamn. alb. ʒ ij. ß.
zedoar. elect. ℥ j.
sulphuris vivi.
scrophular.
bol. armen. an. ℥ j. ß.
nuc. vomicæ ʒ j. ß.
zinzib. alb.
camphur. an. ℥ ß.
rad. tormentill.
serpentariæ
pimpinell. an. ʒ j.
Theriac. Androm. sen. opt.
mithrid. Damocr. El. an. ℥ vj Mi.
Et cum aq vitæ contra pestem
f. Elect.

Electuarium bezoarticum D. Sebastiani Kieulini.

℞. rad. galang.
diptamn.
zedoar. an. ʒ ß.
angelic.
gentian. an. ʒ ij.
pimpinell.
tormentill.
phu. an. ℥ ß. gr. xv.
aristol. long.
rotund. an. ʒ j.
calam. aromat.
zinzib. an. ℈ ij.
corn. ceru. subtilior. vsti.
croci oriental. an. ʒ ij.
bol. armen. veri.
terr. sigillat.
cinnam.
nucist. an ʒ ß.
santal. rubri ʒ ij.
citrini ℈ j.
cortic. citri
sem. citri an. ʒ j
caryophyllor. ℈ ij.
sem. acetos.
rutæ.
xyloaloes.
spodii præpar.
macis an. ℈ j.
lapid. hyacynth. præpar.
sapphyr. præpar. an. gr. xij.
margar. præpar. ʒ ß.
fol. auri.
argent. an. nr. xx.
sacch. cand. ℥ ß.
passul. minor. ʒ ij.
camphor. ℥ ij.
Theriac. Andr. opt. ℥ iiij. Mi.
f. Elect. sec. art.

SECTIO III.

DE TROCHISCIS ALTERANTIBVS & roborantibus.

HVcusque medicamenta roborantia forma pulueris, & Electuarii mollis, seu Opiata, optima methodo descripta exhibuimus: superest nunc, antequam huic libro finem imponamus, vt omnes Trochiscos, viribus consimiles, & officinæ necessarios explicemus & pharmacopœis dispensandos porrigamus, qui vel aliorum medicamentorum, quorum compositionem ingrediuntur, causa parantur, vel qui etiam ex seipsis dantur, nec alii, vt bene sint, famulantur. Ne autem confuse de purgantibus & roborantibus simul agemus, vt multi perperam faciunt, ad finem sect. 3. libr. secundi, in quo genus omne Catharticorum describitur, Trochiscos de Rhabarbaro, de Agarico,

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-169808-p0139-7 DFG